

Nivel.fi saavutettavuuskartoitus

WCAG 2.1 A/AA standardien tilanne 02/2022

Raportti tehty uuden "Suomen Nivelyhdistys ry" sivuston beta-version pohjalta ennen julkaisua. Raportin kirjoittanut Kimmo Kovalainen / Iggo Software.

<https://www.w3.org/TR/WCAG21/>

<https://www.saavutettavuusvaatimukset.fi/lait-ja-standardit/wcag-2-1/>

AA-tason saavutettavuus sisältää myös A-tason kriteerit. AA-taso on tiukempi ja vaatii sivustolta enemmän kuin A-taso. Otsikoista löytyvän kriteerin numeron perässä on mainittu onko kyseessä A- vai AA-tason kriteeri.

50/50 kriteeriä OK, merkattu vihreällä.

0/50 kriteeriä puutteellisia, merkattu punaisella.

1.1.1 A

Non-text Content

"All non-text content that is presented to the user has a text alternative that serves the equivalent purpose, except for the situations listed below."

- **Mitä tarkoittaa?**

Jos kävijä ei pysty katsomaan sisältöä joka on muuta kuin normaalia tekstiä (esim. kuvat, video, audio), täytyy esittää tekstimuodossa oleva vaihtoehto. Tämä mahdollistaa että näkövammaisen voi kuunnella tämän tekstipohjaisen vaihtoehdon screen readerin avulla puheena.

- **Tilanne: OK**

Edellyttää kuitenkin, että sivustoa päivittäessä kuville muistetaan lisätä alt-teksti jos ne sisältävät minkäänlaista hyödyllistä tietoa. Ei siis koske fiilikuvia, jotka ovat vain koristeellisessa roolissa.

1.2.1 A

Audio-only and Video-only (Prerecorded)

"For prerecorded audio-only and prerecorded video-only media, the following are true, except when the audio or video is a media alternative for text and is clearly labeled as such:"

- **Mitä tarkoittaa?**

Ennaltanauhoitetulle audiolle tarjotaan vastine tekstimuodossa. Ennaltanauhoitetulle videolle tarjotaan vastine audiomuodossa. Vastineiden tarkoitus on välittää sama informaatio näkö- ja kuulovammaisille.

- **Tilanne: OK**

Tämä koskee ainoastaan tapauksia missä olisi esim. video ilman ääntä, tai ääninauhitus ilman videota. Videot missä on ääntä ei liity tähän kriteeriin.

1.2.2 A

Captions (Prerecorded)

“Captions are provided for all prerecorded audio content in synchronized media, except when the media is a media alternative for text and is clearly labeled as such.”

- **Mitä tarkoittaa?**

Videossa olevalle audiolle tekstitys, jotta kuulovammaiset voivat seurata. Tämä sisältää puheen, puhujien esittelyn, ja muut tärkeät äänet. Jos video on itsessään vaihtoehto tekstille, tekstityksiä ei tarvitse tarjota.

- **Tilanne: OK**

Muutamalla sivulla oli videoita mitä tämä ei koske. Esimerkkinä:

<https://www.youtube.com/watch?v=wJ7HvFtNOrc>

Tässä ei ole tekstityksiä varsinaisesti, mutta tämä ei ole etukäteen nauhoitettu vaan liveinä streamattu, jolloin tämä liittyy kohtaan 1.2.4 Captions (Live), jota laki ei velvoita täyttämään lukuisten teknisten haasteiden vuoksi.

1.2.3 A

Audio Description or Media Alternative (Prerecorded)

“An alternative for time-based media or audio description of the prerecorded video content is provided for synchronized media, except when the media is a media alternative for text and is clearly labeled as such.”

- **Mitä tarkoittaa?**

Tarjotaan kuvailutulkkaus, eli ääniraidasta löytyvä kerronta, joka kuvailee videon visuaalisia tapahtumia joita ei ole mahdollista ymmärtää pelkän alkuperäisen ääniraidan pohjalta. Jos tämä ei ole mahdollista esimerkiksi liian nopean ja tiheän puheen vuoksi, tarjotaan kaikki median sisältö kokonaisuudessaan tekstimuodossa, joka sisältää sekä visuaalisen kuvailun että ääniraidan puheet. Jos video on itsessään vaihtoehto muulle sisällölle, tätä ei tarvitse noudattaa.

- **Tilanne: OK**

1.2.4 AA

Captions (Live)

“Captions are provided for all live audio content in synchronized media.”

- **Mitä tarkoittaa?**

Puheen ja muiden merkittävien äänien tekstitys reaaliaikaisissa live-lähetyksissä, jotta kuulovammaisilla on keino ymmärtää lähetyksessä olevia ääniä. Esimerkiksi nettisivuilla liveinä tapahtuva uutislähetys tai podcast.

- **Tilanne: OK**

Huomio: *“Laki ei velvoita täyttämään kriteeriä 1.2.4 Tekstitys (suorissa lähetyksissä).” (lähde)*

1.2.5 AA

Audio Description (Prerecorded)

“Audio description is provided for all prerecorded video content in synchronized media.”

- **Mitä tarkoittaa?**

Nauhoitetulle videolle tarjotaan kuvailutulkkaus, eli ääniraidasta löytyvä kerronta, joka kuvailee videon visuaalisia tapahtumia joita ei ole mahdollista ymmärtää pelkän alkuperäisen ääniraidan pohjalta.

- **Tilanne: OK**

1.3.1 A

Info and Relationships

“Information, structure, and relationships conveyed through presentation can be programmatically determined or are available in text.”

- **Mitä tarkoittaa?**

Tavoitteena että informaatio, rakenne ja sisällön väliset suhteet säilyvät kun esitystapa muuttuu esimerkiksi screen readerin luettavaksi. Ne siis pitää pystyä selvittämään ohjelmallisesti tai olla saatavilla tekstinä. Normaalisti näkevät ihmiset tulkitsevat rakennetta monien visuaalisten viittojen avulla. Otsikot ovat isommalla, kappaleiden välissä on väliä, taustavärit ryhmittävät saman aiheen tekstejä yhteen, lomakkeista löytyvä tähti joka merkitsee pakollista kenttää, jne. Tämä on informaatiota mikä pitää pystyä välittämään myös niille jotka kärsivät näkö- tai kuulovammoista.

- **Tilanne: OK**

1.3.2 A

Meaningful Sequence

“When the sequence in which content is presented affects its meaning, a correct reading sequence can be programmatically determined.”

- **Mitä tarkoittaa?**

Huolehtia että sisällön lukemisjärjestys säilyy hyvänä esitystavan muuttuessa.

- **Tilanne: OK**

1.3.3 A

Sensory Characteristics

“Instructions provided for understanding and operating content do not rely solely on sensory characteristics of components such as shape, color, size, visual location, orientation, or sound.”

- **Mitä tarkoittaa?**

Huolehtia että ohjeet sisällön ymmärtämiseksi eivät riipu pelkästään komponenttien aistinvaraisista piirteistä kuten muoto, koko, sijainti yms. Esimerkiksi tekstissä olevan ohjeistuksen ei pidä yksinomaan neuvoa käyttäjää “klikkaa pyöreää nappia”, koska tämä informaatio ei välttämättä välity esim. screen readerille eikä näkövammaiset pysty tekemään tätä yhteyttä. Jos sen sijaan sanoo että “klikkaa alla olevaa linkkiä” niin se on OK kunhan lukemisjärjestys säilyy oikeana. Tyypillisesti “alla oleva” (below) viittaa tulevaan sisältöön ja “yllä oleva” (above) aiempaan sisältöön, jotka välittyvät myös screen readerin kautta.

- **Tilanne: OK**

1.3.4 AA

Orientation

“Content does not restrict its view and operation to a single display orientation, such as portrait or landscape, unless a specific display orientation is essential.”

- **Mitä tarkoittaa?**

Sisällön on syytä toimia sekä portrait että landscape asennossa. Poikkeuksena tilanteet mitkä erityisesti vaativat tiettyä näytön asentoa, kuten pianosovellus tai sekki tms.

- **Tilanne: OK**

1.3.5 AA

Identify Input Purpose

“The purpose of each input field collecting information about the user can be programmatically determined when: The input field serves a purpose identified in the Input Purposes for User Interface Components section; and The content is implemented using technologies with support for identifying the expected meaning for form input data.”

- **Mitä tarkoittaa?**

Kenttien tarkoitus voidaan selvittää ohjelmallisesti, jotta selain ja assistive technology voi auttaa käyttäjää tunnistamaan kentän tarkoituksen ja mahdollisesti myös täydentämään kentän sisällön automaattisesti. Tämä auttaa mm. ihmisiä jotka kärsivät erilaisista kieli-, muisti-, ja neurologisista ongelmista.

- **Tilanne: OK**

Kirjoitushetkellä tilanne OK. Tämä on kuitenkin asia, jonka noudattaminen tulevissa lomakkeissa saattaa tarvita hieman manuaalista lisätyötä. Lomakkeiden HTML-rakenteessa pitäisi olla täytettynä autocomplete-arvot niille kentille mitkä on helposti liitettävissä käyttäjään, eli jos lomakkeessa kysytään käyttäjän nimeä, niin sille kentälle on täytettynä autocomplete=”name”, jotta selain osaa automaattisesti täydentää nimen.

Tässä tärkeä silti huomioida, että sivuston kävijältä saatetaan kysyä myös toisen ihmisen tietoja. Niissä tapauksissa autocomplete-määrittä ei pidäkään käyttää, sillä kyseessä ei ole kävijä vaan täysin erillinen taho, jonka tietoja emme voi automaattisesti minkään käyttäjän historian perusteella päätellä ja täydentää automaattisesti.

Lista käytetyistä autocomplete-arvoista: <https://www.w3.org/TR/WCAG21/#input-purposes>

1.4.1 A

Use of Color

“Color is not used as the only visual means of conveying information, indicating an action, prompting a response, or distinguishing a visual element.”

- **Mitä tarkoittaa?**

Varmistaa että mikään informaatio ei luota ainoastaan väriin. Tyypillisenä virheenä on tekstikappaleesta löytyvä linkki, jonka ainut erottava tekijä on väri.

- **Tilanne: OK**

1.4.2 A

Audio Control

“If any audio on a Web page plays automatically for more than 3 seconds, either a mechanism is available to pause or stop the audio, or a mechanism is available to control audio volume independently from the overall system volume level.”

- **Mitä tarkoittaa?**

Jos sivulla on audiota joka soi itsestään yli 3 sekuntia, pitää tarjota pause tai stop tai volume control joka ei muuta muita laitteen volume tasoja. Harvemmin ongelma, sillä selaimet estävät monet automaattisesti soivat asiat nykyään ja esim. YouTube videoista löytyy controllit. On kuitenkin

suositeltavaa ettei mikään audio soi automaattisesti muutenkaan, sillä se saattaa vaikuttaa screen readerin kykyyn välittää tieto mahdollisen pause/stop/volume toiminnallisuuden osalta, koska käyttäjä kuulee monta audiolähdettä yhtäaikaa.

- **Tilanne: OK**
-

1.4.3 AA Contrast (Minimum)

“The visual presentation of text and images of text has a contrast ratio of at least 4.5:1, except for the following...”

- **Mitä tarkoittaa?**
Tekstillä pitää olla tarpeeksi suuri kontrasti taustaan verrattuna, jotta luettavuus säilyy hyvänä. Normaaliilla tekstillä 4.5:1, isommalla tekstillä 3:1. Logojen ja koristeellisten elementtien ei tarvitse noudattaa tätä.
 - **Tilanne: OK**
-

1.4.4 AA Resize text

“Except for captions and images of text, text can be resized without assistive technology up to 200 percent without loss of content or functionality.”

- **Mitä tarkoittaa?**
Käyttäjä pystyy suurentamaan tekstin kokoa 200% asti menettämättä sisältöä tai muuta toiminnallisuutta.
 - **Tilanne: OK**
-

1.4.5 AA Images of Text

“If the technologies being used can achieve the visual presentation, text is used to convey information rather than images of text except for the following...”

- **Mitä tarkoittaa?**
Pyritään aina käyttämään mieluummin tekstiä kuin tekstiä esittäviä kuvia. Tähän pari olennaisinta syytä ovat että kuvat skaalautuvat huonosti, niiden luettavuus kärsii, ja esim. screen readerit eivät kykene välittämään mitään kuvan sisältämää tekstiä käyttäjälle. Logo poikkeus. Myös tietyt kaaviokuvat ja graafit saattavat olla poikkeuksia jos visuaalinen elementti auttaa välittämään informaatiota tekstin kanssa paremmin kuin teksti yksinään.
 - **Tilanne: OK**
-

1.4.10 AA Reflow

“Content can be presented without loss of information or functionality, and without requiring scrolling in two dimensions for: Vertical scrolling content at a width equivalent to 320 CSS pixels; Horizontal scrolling content at a height equivalent to 256 CSS pixels. Except for parts of the content which require two-dimensional layout for usage or meaning.”

- **Mitä tarkoittaa?**

Sivuston pitää toimia responsiivisesti 320px leveydessä ja/tai 256px korkeudessa ilman että tulee kahden eri suunnan (pysty ja vaaka) scrollbaria selaimen yhtäaikaan. Tarkoituksena siis varmistaa toimivuus pienillä laitteilla sekä 400% asti zoomattuna isommilla ilman että sivustoa pitää scrollata ylhäältä alas ja vasemmalta oikealle. Poikkeuksena taulukot ja muut jotka tarvitsevat leveyttä käytön tai merkityksen vuoksi.

- **Tilanne: OK**

1.4.11 AA Non-text Contrast

*“The visual presentation of the following have a contrast ratio of at least 3:1 against adjacent color(s):
User Interface Components, Graphical Objects.”*

- **Mitä tarkoittaa?**

UI elementtien kuten lomakkeen kentät, napit, tekstittömät iconit yms pitää säilyttää ainakin 3:1 kontrasti taustaväriin, jotta ne ovat riittävästi tunnistettavissa. Tämä koskee myös kun kenttä on tällä hetkellä aktiivisena (focus). Poikkeuksena disabled kentät, brand logot, ja tilanteet missä graafinen elementti ei ole ymmärtämiselle vaadittu (esim. kaavio missä väri ja teksti välittävät saman sisällön).

- **Tilanne: OK**

1.4.12 AA Text Spacing

“In content implemented using markup languages that support the following text style properties, no loss of content or functionality occurs by setting all of the following and by changing no other style property...”

- **Mitä tarkoittaa?**

Sivusto ei menetä toiminnallisuutta jos käyttäjä ohittaa selaimensa kautta listattujen arvojen mukaisesti rivikorkeuden, kappalevälin, kirjainvälin ja sanavälin. Tämän tarkoituksena siis mahdollistaa, että käyttäjällä säilyy vähän kontrollia luettavuuden parantamiseksi muutenkin kuin pelkästään kokoa kasvattamalla.

- **Tilanne: OK**

1.4.13 AA Content on Hover or Focus

“Where receiving and then removing pointer hover or keyboard focus triggers additional content to become visible and then hidden, the following are true...”

- **Mitä tarkoittaa?**

Jos osoittimen (hiiren kursori) tai näppäimistöllä kohdistuksen siirtäminen elementin päälle avaa muuta sisältöä, varmistaa tämä että se sisältö on toiminnallisesti käytettävissä sekä piilotettavissa.

- **Tilanne: OK**

2.1.1 A Keyboard

“All functionality of the content is operable through a keyboard interface without requiring specific timings for individual keystrokes, except where the underlying function requires input that depends on the path of

the user's movement and not just the endpoints.”

- **Mitä tarkoittaa?**

Sivuston toiminnallisuus on käytettävissä näppäimistöllä, vaatimatta ajoitettuja painalluksia.

Poikkeuksena tilanteet missä näppäimistö ei pysty toistamaan haluttua toiminnallisuutta. Esimerkiksi käsinkirjoitettu teksti vaatii reitistä riippuvaa syötettä, kun taas pelkän tekstin syöttäminen ei. Huomioi että tämä kriteeri ei millään tavoin kannusta poistamaan hiiren toimintaa vaan tarjoaa vaihtoehdon tilanteisiin kun hiirtä ei voi käyttää.

- **Tilanne: OK**

2.1.2 A

No Keyboard Trap

“If keyboard focus can be moved to a component of the page using a keyboard interface, then focus can be moved away from that component using only a keyboard interface, and, if it requires more than unmodified arrow or tab keys or other standard exit methods, the user is advised of the method for moving focus away.”

- **Mitä tarkoittaa?**

Näppäimistöllä sivustoa selatessa ei saa olla ansoja mistä ei pääse enää näppäimistöllä pois. Jos tämä poistuminen tapahtuu muuten kuin perus nuoli- tai tab-näppäimillä, pitää se opastaa käyttäjälle.

- **Tilanne: OK**

2.1.4 A

Character Key Shortcuts

“If a keyboard shortcut is implemented in content using only letter (including upper- and lower-case letters), punctuation, number, or symbol characters, then at least one of the following is true: Turn off, Remap, Active only on focus.”

- **Mitä tarkoittaa?**

Tämä kriteeri pyrkii estämään vahingossa tapahtuneiden pikanäppäinten painalluksia. Jos pikanäppäimiä on toteutettu, täytyy sen täyttää ainakin yksi kolmesta kriteeristä: 1. Sen voi kytkeä pois päältä, 2. Sen voi määrittää uudelleen komentonäppäimelle (Ctrl, Alt jne.), 3. Se on aktiivinen vain kohdistetessa.

- **Tilanne: OK**

2.2.1 A

Timing Adjustable

“For each time limit that is set by the content, at least one of the following is true: Turn off, Adjust, Extend, Real-time Exception, Essential Exception, 20 Hour Exception.”

- **Mitä tarkoittaa?**

Auttaa varmistamaan, että käyttäjät voivat saattaa tehtävät valmiiksi ilman odottamattomia aikarajasta johtuvia muutoksia sisällössä tai kontekstissa. Ainakin yhden seuraavista pitää olla totta: 1. Käyttäjä voi kytkeä aikarajan pois päältä, 2. Käyttäjä voi muuttaa aikarajaa ainakin 10x alkuperäisestä, 3. Käyttäjää varoitetaan ajan loppumisesta ja annetaan lisätä aikaa. Poikkeuksena tilanteet missä aikarajojen muuttaminen ei ole mahdollista (huutokauppa, oikeaan aikaan pohjautuvat tapahtumat) tai missä aikaraja on yli 20 tuntia.

- **Tilanne: OK**
-

2.2.2 A

Pause, Stop, Hide

“For moving, blinking, scrolling, or auto-updating information, all of the following are true: Moving, blinking, scrolling, auto-updating.”

- **Mitä tarkoittaa?**

Tavoitteena vähentää sivustolla liikettä ja vilkkumista, tarjoamalla mahdollisuuden pysäyttää tai piilottaa sellaiset elementit. Nämä elementit ovat häiritseviä ja usein ovat sisällön löytämisen tiellä. Ongelmat korostuvat entisestään ihmisillä jotka kärsivät lukuhäiriöistä tai keskittymisongelmista. Monien elementtien kuten karusellien ja slidereiden kohdalla on myös muita konkreettisia haittoja kuten heikentynyt SEO ja pidemmät latausajat piilossa olevan sisällön johdosta, jota tutkitusti hyvin harva käyttäjä edes ikinä näkee. Tällaiset elementit ovat myös ongelmallisia screen readereille sisällön reaaliaikaisen vaihtumisen vuoksi.

- **Tilanne: OK**
-

2.3.1 A

Three Flashes or Below Threshold

“Web pages do not contain anything that flashes more than three times in any one second period, or the flash is below the general flash and red flash thresholds.”

- **Mitä tarkoittaa?**

Sairauskohtauksien välttämiseksi verkkosivujen ei tule sisältää mitään, joka välähtäisi useammin kuin kolme kertaa sekunnissa, tai jos on niin välähdyksen tulee olla annettujen rajojen sisällä. Huomioi, että tässä yhteydessä “välähdys” on eri asia kuin kohdan 2.2.2 mainitsema “vilkkuminen”. Vilkkuminen on tyypillisesti pienehkö elementti jonka visuaalinen tila vaihtuu kahden eri vaiheen välillä. Tämä kohta sen sijaan puhuu välähdyksestä, joka on tarpeeksi ison tiettyjen värien aiheuttama välähdys joka voi aiheuttaa kohtauksia.

- **Tilanne: OK**
-

2.4.1 A

Bypass Blocks

“A mechanism is available to bypass blocks of content that are repeated on multiple Web pages.”

- **Mitä tarkoittaa?**

Käyttäjälle tarjota mekanismi joka pystyy ohittamaan useilla verkkosivuilla toistuvia elementtejä, kuten yläpalkki mistä löytyy logo ja valikko. Tämän tarkoituksena on parantaa screen readeria käyttävien kokemusta, jotta niiden ei tarvitse jokaisella sivulla erikseen kuunnella ääneen puheena logoa, kymmeniä linkkejä, ja mahdollista muuta toistuvaa sisältöä mikä on ennen varsinaista vaihtuvaa sisältöä.

- **Tilanne: OK**

Sivuston HTML-rakenne sisältää määrytykset, joiden perusteella mm. ruudunlukijat voivat ohittaa toistuvat sisällöt halutessaan. Ei tarvetta erilliselle skip-linkille.

2.4.2 A

Page Titled

“Web pages have titles that describe topic or purpose.”

- **Mitä tarkoittaa?**
Verkkosivuilla on otsikot, jotka kuvailevat aiheen tai merkityksen. Tämä otsikko tarkoittaa selaimessakin näkyvää “Palvelut - Firman Nimi Oy” tyylistä tekstiä. Suurin osa sivustoista hoitaa tämän jo automaattisesti CMS:n kuten WordPressin kautta hyvin.
 - **Tilanne: OK**
-

2.4.3 A

Focus Order

“If a Web page can be navigated sequentially and the navigation sequences affect meaning or operation, focusable components receive focus in an order that preserves meaning and operability.”

- **Mitä tarkoittaa?**
Verkkosivun navigointi esimerkiksi näppäimistön tabia painamalla siirtää kohdistusta (focus). Tällaisen navigoinnin pitää tapahtua järkevässä järjestyksessä. Esimerkiksi yläpalkista menuun, menusta sisältöön, ja sisällöstä alapalkkiin.
 - **Tilanne: OK**
-

2.4.4 A

Link Purpose (In Context)

“The purpose of each link can be determined from the link text alone or from the link text together with its programmatically determined link context, except where the purpose of the link would be ambiguous to users in general.”

- **Mitä tarkoittaa?**
Linkkien tarkoitus on ymmärrettävissä pelkästään linkkitekstistä tai linkkitekstin kontekstista eli esimerkiksi ympäröivästä tekstistä. AAA-tasolla oleva kriteeri vie tämän pidemmälle ja ohjeistaa että linkin tarkoitus selviäisi pelkästään itse linkistä eli sanoista mitkä olet valinnut linkiksi. Vaikka se onkin parempi sääntö, tämä kriteeri kelpuuttaa myös selittävänä tekstinä saman lauseen mistä linkki löytyy. Samoin tilanteissa missä listataan artikkelin otsikko ja sen ohessa “lue lisää” nappi, otsikko toimii kontekstina linkille.
 - **Tilanne: OK**
-

2.4.5 AA

Multiple Ways

“More than one way is available to locate a Web page within a set of Web pages except where the Web Page is the result of, or a step in, a process.”

- **Mitä tarkoittaa?**
Käytettävissä on enemmän kuin yksi tapa löytää yksi verkkosivu useiden verkkosivujen joukosta, paitsi silloin kun verkkosivu on osa prosessia kuten ostoskorin maksuprosessi tai käyttäjätunnuksen rekisteröityminen. Tämän tavoitteena on tarjota ainakin pari vaihtoehtoa mistä käyttäjä voi valita sopivimman omiin tarpeisiinsa. Joku voi esimerkiksi haluta käyttää hakua sen sijaan että navigoi päävalikon kautta.

- **Tilanne: OK**
-

2.4.6 AA

Headings and Labels

"Headings and labels describe topic or purpose."

- **Mitä tarkoittaa?**
Otsikoiden kuuluu olla kuvailevia. Muut kriteerit puhuvat siitä miten teknisellä tasolla koodissa pitää huomioida erilaisten otsikkojen (heading, label, name, yms) olemassaolo, mutta tämän kriteerin tarkoituksena on taata että se otsikko on riittävän kuvaileva, oli se sitten normaalin tekstisisällön otsikko tai lomakkeessa olevan kentän nimi.
 - **Tilanne: OK**
-

2.4.7 AA

Focus Visible

"Any keyboard operable user interface has a mode of operation where the keyboard focus indicator is visible."

- **Mitä tarkoittaa?**
Näppäimistöllä esimerkiksi tab-näppäintä painamalla verkkosivuja selattaessa pitää näppäimistön kohdistuksen ilmaisin olla näkyvissä. Tämä kriteeri ei suoraan täsmennä mikä on riittävän näkyvä. Tässä on eroja selainten välillä, mutta yleensä ottaen kaikki selaimet ovat aika huonoja tässä.
 - **Tilanne: OK**
-

2.5.1 A

Pointer Gestures

"All functionality that uses multipoint or path-based gestures for operation can be operated with a single pointer without a path-based gesture, unless a multipoint or path-based gesture is essential."

- **Mitä tarkoittaa?**
Jos toimintoja ohjataan monipiste- tai reittiin perustuvilla ohjauseleillä, pitää käyttäjällä olla mahdollista myös käyttää samaa toimintoa yhdellä osoittimella ilman reittiä. Esimerkkinä mobiilissa kartta, jossa kahdella sormella voit ns. pinch-zoomata, mutta vaihtoehtoisesti voit myös klikata + ja - nappeja. Toinen esimerkki on karuselli/slider, jossa sormen liikkeellä pyyhkäsee edellisen pois ja seuraavan sliden auki (swipe). Tässä tapauksessa vaihtoehtona voi olla isot nuolet vasemmalla ja oikealla tai slidejä kuvaavat klikattavat pallot.
 - **Tilanne: OK**
-

2.5.2 A

Pointer Cancellation

"For functionality that can be operated using a single pointer, at least one of the following is true: No Down-Event, Abort or Undo, Up Reversal, Essential."

- **Mitä tarkoittaa?**
Annetuista kriteereistä ainakin yhden pitää päteä toimintoihin joita voi käyttää yhdellä osoittimella. Tämän tarkoituksena on estää vahingossa tapahtuneiden klikkausten tai kosketusnäytön kosketuksen

johdosta tapahtuvia toimintoja. Esimerkkinä jos hiiren napilla painaa nappia, mutta ennen kuin napista päästää irti siirtää hiiren kursorin pois napin päältä niin mitään ei tapahdu.

- **Tilanne: OK**
-

2.5.3 A

Label in Name

“For user interface components with labels that include text or images of text, the name contains the text that is presented visually. A best practice is to have the text of the label at the start of the name.”

- **Mitä tarkoittaa?**

Visuaalisesti näkyvä linkin teksti tai lomakkeessa olevan kentän edessä oleva "Etunimi" otsake, täytyy löytyä myös ohjelmallisesti selvittäen. Esimerkiksi alt-teksti ja aria-label. Tarkoituksena on pitää huoli, että näiden kahden välillä ei ole merkittävää eroa joka aiheuttaisi sekaannusta jos kävijä käyttää esimerkiksi puhekomentoja. Jos siis esimerkiksi lomakkeen napissa lukee tekstinä "Lähetä", sen ohjelmallisesti selvittettävänä olevan tekstin on syytä olla sama tai ainakin alkaa samalla tavalla, jotta puheohjausta käyttävä saa odotetunmukaisen toiminnon.

- **Tilanne: OK**
-

2.5.4 A

Motion Actuation

“Functionality that can be operated by device motion or user motion can also be operated by user interface components and responding to the motion can be disabled to prevent accidental actuation, except when: Supported Interface, Essential.”

- **Mitä tarkoittaa?**

Jos on käytössä toiminnallisuutta, jota voidaan käyttää liikuttamalla laitetta, tarjotaan myös vaihtoehto käyttää sitä samaa toiminnallisuutta perinteisemmin keinoin. Poikkeuksena alustat jotka liikeaktivoinnin ohella tukevat hyvää saavutettavuutta, ja tilanteet missä liike on täysin olennainen osa toimintoa. Tämä takaa sen, että esim. fyysisesti paikalleen lukitut laitteet voivat silti käyttää toimintoja jotka muuten edellyttäisivät laitteen ravistelua, kallistelua, tai muuta liikettä.

- **Tilanne: OK**
-

3.1.1 A

Language of Page

“The default human language of each Web page can be programmatically determined.”

- **Mitä tarkoittaa?**

Sivuston oletusarvoinen pääkieli on ohjelmallisesti selvitettävissä. Tämä on tärkeää, jotta screen readerit yms tunnistavat mikä kieli sivustolla on käytössä ja osaavat täten kääntää tekstin puheeksi.

- **Tilanne: OK**
-

3.1.2 AA

Language of Parts

“The human language of each passage or phrase in the content can be programmatically determined except for proper names, technical terms, words of indeterminate language, and words or phrases that have become part of the vernacular of the immediately surrounding text.”

- **Mitä tarkoittaa?**

Jos yksittäisen verkkosivun sisällössä esiintyy monia kieliä yhtäaikaan, on tärkeää että jokaisen kohdan 3.1.1 määrittelemästä vakiokielestä poikkeavan tekstinpätkän käyttämä kieli pystytään ohjelmallisesti selvittämään. Jos vakiokieleksi on määritetty suomenkieli, mutta pitkin sivua on ripoteltu englanninkieltä, assistive technology kuten screen reader yrittää tulkita sen kielen käyttämällä suomenkielen sääntöjä.

- **Tilanne: OK**

Ainut missä tämä nivel-sivustolla vaikuttaa, on "På Svenska" sivu. Sinne on manuaalisesti lisätty jokaiselle tekstikappaleelle "lang=sv" määrite. Jos tekstejä muokkaa, tämä saattaa kuitenkin kadota ja pitää lisätä uudelleen.

3.2.1 A On Focus

"When any user interface component receives focus, it does not initiate a change of context."

- **Mitä tarkoittaa?**

Jos mikä tahansa elementti saa kohdistuksen, se ei aiheuta kontekstin muutosta. Tarkoituksena on siis taata ettei esimerkiksi näppäimistöllä sivustoa selatessa tapahdu yhtäkkiä jotain merkittävää odottamatonta muutosta. Tästä esimerkkejä voisi olla uuden ikkunan aukeaminen tai lomakkeen lähetys ilman että varsinaisesti painat nappia. Tämä ei kuitenkaan tarkoita esimerkiksi laajentuvaa tai ilmestyvää alavalikkoa päävalikossa, missä se on odotetunlaista käytöstä.

- **Tilanne: OK**

3.2.2 A On Input

"Changing the setting of any user interface component does not automatically cause a change of context unless the user has been advised of the behavior before using the component."

- **Mitä tarkoittaa?**

Elementin sisällä olevan asetuksen vaihtaminen ei aiheuta kontekstin muutosta. Tämä koskee mm. valintaruutujen ruksausta tai tekstin kirjoittamista tekstikenttään. Tarkoituksena on välttää yllättäviä muutoksia sivun laajemmassa kontekstissa. Jos palautelomakkeessa voi valita että "Haluan vastauksen sähköpostitse" ja tämän ruksaus aiheuttaa sähköpostikentän ilmestymisen, tämä ei ole tarpeeksi merkittävä muutos laajemmassa kontekstissa sillä suurin osa näkymästä on edelleen sama kuin ennen. Jos sen sijaan tuo sama ruksaus aiheuttaisi että sivusto ohjaa sinut kokonaan eri sivulle ja eri lomakkeeseen, tämä mahdollinen tapahtuma olisi syytä kertoa käyttäjälle ennen kuin hän lisää ruksin.

- **Tilanne: OK**

3.2.3 AA Consistent Navigation

"Navigational mechanisms that are repeated on multiple Web pages within a set of Web pages occur in the same relative order each time they are repeated, unless a change is initiated by the user."

- **Mitä tarkoittaa?**

Verkkosivustolla toistuvasti esiintyvät navigointimekanismit esiintyvät aina samassa järjestyksessä suhteessa toisiinsa, ellei käyttäjä toisin valitse. Tämän tarkoituksena on säilyttää yhtenäinen kokemus

sivuston selaamisen osalta jokaisella sivulla. Tämä koskee päävalikkoa, mahdollista hakukenttää, ja muita mahdollisia toistuvia navigointi elementtejä.

- **Tilanne: OK**
-

3.2.4 AA Consistent Identification

“Components that have the same functionality within a set of Web pages are identified consistently.”

- **Mitä tarkoittaa?**
Komponentit, joilla on sama toiminnallisuus verkkosivujen joukossa, merkitään johdonmukaisesti. Tavoitteena on siis noudattaa yleisiä periaatteita koko sivuston läpi yhtenäisesti. Esimerkiksi jos yhdellä sivulla käytetään dokumentti iconia merkitsemään ladattavia tiedostoja, on tätä samaa metodia käytettävä muillakin sivuilla vastaavan sisällön kohdalla. Esimerkkinä virheestä olisi nimetä hakunappi yhdellä sivulla “Hae” ja toisella sivulla “Etsi”. Vastaava virhe voi tapahtua myös tyypillisesti piilossa olevan accessible namen kohdalla, jos on kaksi samalla toiminnolla olevaa nappia mutta silti käyttävät eri accessible namea.

- **Tilanne: OK**
-

3.3.1 A Error Identification

“If an input error is automatically detected, the item that is in error is identified and the error is described to the user in text.”

- **Mitä tarkoittaa?**
Jos sivusto havaitsee virheen, virheellinen kohta osoitetaan ja kuvaillaan käyttäjälle tekstimuodossa. Tämä tarkoittaa tilanteita missä käyttäjän pitää täydentää tai antaa informaatiota esimerkiksi lomakkeessa ja annettu informaatio on jotenkin puutteellista tai väärässä muodossa.

- **Tilanne: OK**
-

3.3.2 A Labels or Instructions

“Labels or instructions are provided when content requires user input.”

- **Mitä tarkoittaa?**
Lomakkeissa ja muissa käyttäjän syötettä vaativissa tilanteissa pitää olla selkeät otsikot ja/tai ohjeet. Tämä auttaa kaikkia käyttäjiä ymmärtämään mitä informaatiota mihinkin kenttään on syötettävä. Kyseessä voi olla itse kentän otsikosta “Puhelinnumero” tai vaikka syntymäpäiväkentän sisällä etukäteen näkyvästä esimerkki formaatista missä päiväys pitää syöttää.

- **Tilanne: OK**
-

3.3.3 AA Error Suggestion

“If an input error is automatically detected and suggestions for correction are known, then the suggestions are provided to the user, unless it would jeopardize the security or purpose of the content.”

- **Mitä tarkoittaa?**

Jos käyttäjän syöttämässä informaatiossa havaitaan virhe, tarjotaan käyttäjälle ehdotus miten asia korjaantuu. Kohta 3.3.1 on enemmän vain siitä että virheestä ilmoitetaan, kun taas tämä kohta edellyttää että käyttäjälle annetaan ehdotuksia asian korjaamiseksi.

- **Tilanne: OK**

3.3.4 AA Error Prevention (Legal, Financial, Data)

“For Web pages that cause legal commitments or financial transactions for the user to occur, that modify or delete user-controllable data in data storage systems, or that submit user test responses, at least one of the following is true: Reversible, Checked, Confirmed.”

- **Mitä tarkoittaa?**

Tällä pyritään ennaltaehkäisemään virheellistä informaatiota tilanteissa missä on oikeudellisia, taloudellisia tai dataa koskevia seurauksia. Ainakin yksi seuraavista pitää paikkaansa: 1. Lähetys on peruttavissa, 2. Käyttäjän data tarkastetaan virheiden varalta ja tarjotaan mahdollisuus korjata virheet, 3. Käyttäjä voi tarkastella, vahvistaa ja korjata syötetyn sisällön ennen lopullista lähettämistä. Tyypillisenä esimerkkinä tilausvahvistus verkkokaupasta, jossa prosessin lopussa ennen viimeistä vahvistusta käyttäjä voi katsoa kaikki syöttämänsä tiedot läpi.

- **Tilanne: OK**

4.1.1 A Parsing

“In content implemented using markup languages, elements have complete start and end tags, elements are nested according to their specifications, elements do not contain duplicate attributes, and any IDs are unique, except where the specifications allow these features.”

- **Mitä tarkoittaa?**

Koodista löytyvillä elementeillä on täydelliset alku- ja lopputagit, elementit on järjestetty sisäkkäin spesifikaation mukaisesti, sama attribuutti ei toistu samassa elementissä montaa kertaa ja kaikki ID-tunnisteet ovat uniikkeja. Tämä siis käytännötasolla on vain yleistason vaatimus että verkkosivuston toteutus on koodiltaan OK. Erittäin perustason edellytys edes toimivalle sivustolle.

- **Tilanne: OK**

4.1.2 A Name, Role, Value

“For all user interface components (including but not limited to: form elements, links and components generated by scripts), the name and role can be programmatically determined; states, properties, and values that can be set by the user can be programmatically set; and notification of changes to these items is available to user agents, including assistive technologies.”

- **Mitä tarkoittaa?**

Kaikkien komponenttien tulee täyttää mainitut kriteerit. Käytännössä tämä tarkoittaa standardien mukaisen koodin käyttöä ja esimerkiksi standardien mukainen HTML täyttää tämän kriteerin. Jos kuitenkin käyttää jotain muita kieliä koodissa, on syytä varmistaa että myös niiden kohdalla tällaiset standardit täyttyvät. Usein nämä puutteet tulevat muualta kolmannen osapuolen tekemistä skriptoista yms.

- **Tilanne: OK**
-

4.1.3 AA Status Messages

“In content implemented using markup languages, status messages can be programmatically determined through role or properties such that they can be presented to the user by assistive technologies without receiving focus.”

- **Mitä tarkoittaa?**

Jonkin prosessin tai elementin tilasta kertovat viestit voidaan selvittää ohjelmallisesti sellaisen roolin tai ominaisuuksien avulla, jotka mahdollistavat viestin esittämisen käyttäjälle avustavan teknologian avulla ilman kohdistuksen siirtämistä. Tavoitteena on kertoa käyttäjälle tärkeistä sisältömuutoksista ilman että kohdistus siirtyy siihen ja heidän tekemänsä asia keskeytyy. Esimerkiksi screen reader käyttäjille on hyödyllistä, että kun lomakkeen sisällöt lähettää, “Kiitos viestistäsi” onnistumisviesti kuuluu screen readerin lukemana ilman että kohdistus siirtyy niihin.

- **Tilanne: OK**